

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. Debela tiskana beseda stane Din 1.—, Malih oglasov trgovskega značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pešitna enostolpna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust. Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankirajo.

Štev. 81.

Sobota, 10. oktobra 1931.

Leto VI.

Nemška vlada odstopila.

Nova vlada.

Demisija zunanjega ministra dr. Curtiusa, ki ga je zapustila lastna stranka, je povzročila demisijo celotne Brüningove vlade. Brüning je dne 6. t. m. podal demisijo. Brüning je dobil mandat, da sestavi novo vlado. Smatrali moramo to vladno krizo kot moralni vpliv desničarskih strank, kar nikakor ni razveseljivo. Brüning računa, da sestavi čimbolj »nevtralno« vlado, v katero bi vstopili tudi »gospodarski« krogi in ki bi jo deloma podpirale desničarske stranke, na katerih zahtevo dr. Wirth ne bo več notranji minister. Boji se pa Brüning obenem, da ne bi socialni demokrati stopili v ostro opozicijo. V novi vladi bodo najbrže: Brüning (kancler in zunanje zadeve), Gröner (državna bramba), Gessler (notranje zadeve), Dietrich (finance), prof. Warmholdt (gospodarstvo), Steegerwald (delo), Schmitz (promet), Joel (pravosodje), Schiele (prehrana) in Schätzl (pošta). Gessler je desničarski kandidat in istotako Warmholdt (industrijski koncern). Spričo te politične izpremembe v vladi, bo morala socialna demokracija na skrajno levo. Očividno koketirata Hindenburg in Brüning z desničarsko politiko. Oba namreč izjavljata »diplomatično«, da hočeta odtegniti vlado strankarskopoličnemu vplivu in zato lezeta v kroge — najbolj desničarskih in reakcionarnih političnih vplivov.

Ukrepi proti brezposelnosti v posameznih državah.

Z ozirom na skrb povzročajoče izgleda za brezposelnost v **Združenih državah Sev. Amerike** za nastopajočo zimo (število brezposelnih znaša ta čas ca. 7 milijonov) je bil na iniciativo predsednika Hoovera sestavljen poseben odsek, katerega namen je, ustanoviti sklad za brezposelne. Odsek je sklenil voditi v ta namen intenzivno kampanjo celih šest tednov od 19. oktobra do 25. novembra t. l. Ta kampanja, ki se bo zaključila ravno pred otvoritvijo kongresa, naj zbere mnogo milijonov dolarjev in naj služi kot alternativa k državnemu načrtu za brezposelno zavarovanje, katero zagovarjajo različni krogi.

V **Kanadi** je napravljen po nedavni izjavi gospoda Benneta, ministrskega predsednika, ki jo je podal v Calgaryju v Alberti, vladni načrt za odpravo brezposelnosti; nujno pomanjkanje se sicer lahko omili z naredbami vlade in drugič z načrti, ki jih zagovarjajo provincijalne vlade in ki so s številnimi podporami zvezne vlade podprti. Eden teh ukrepov je načrt za zgradbo deželne ceste, ki bo vodila skozi celo Kanado.

Italijanska vlada je naznanila, da je določila z namenom, da pride v okoliš brezposelnosti v prihodnji zimi, vsoto 857 milijonov lir za razna javna dela, ki bodo zaposlila 100.000 delavcev. Od te vsote bo porabljeno 153 milijonov lir za hidravlična in 606 milijonov lir za cestna dela.

Urad za brezposelnost v avstralski državi **Nova Zelandija**, ki je bil nedavno ustanovljen, bo povzel ukrepe, da podpre sklad za brezposelne, ker izkazuje ta izgubo 224.000 Pf. šterl.; tudi bo pripravil razna zasilna dela, kakor gradnjo cest in obdelavo zemlje za naselbinske svrhe.

Angleške volitve.

Dne 28. oktobra t. l.

Angleški parlament je razpuščen. Dne 28. oktobra se bodo vršile že nove volitve. V volitve so najbolj silili konservativci, del liberalcev in Macdonald ter Snowden sama. Odločno pa se je upiral volitvam stari Lloyd George, češ, da v tej krizi ob prehodu važnih gospodarskih faz, volitve niso primerne, ker se med volilno borbo pozablja na sanacijske ukrepe. Znižale so se plače, zlata valuta se je odpravila, kriza traja dalje in nihče še ne ve, kako bodo vplivale vse zadnje odredbe na razvoj. George je pristaš svobodnega prometa, dočim konservativci zagovarjajo varstveno carino, da omeje uvoz tujega blaga, ter znižanje vrednosti denarja, da se njim samim omogoči izvoz. Seveda je vsa ta operacija berglja za silo, ki pa vendar na Angleškem silno vpliva. Omogočiti se mora trg, zabraniti uvoz tujega blaga z zaščitno carino, da se reši angleška gospodarska kriza.

S tega ozkega stališča se bo vršila angleška volilna borba, ki bo jako otežkočala lancirati v volilni borbi širše probleme svetovnopoličnega pomena. V tej strastni volilni borbi bo Anglija pozabila tudi na mednarodne probleme, ki so danes takorekoč pred durmi, zlasti razorožitvena konferenca.

V Angliji je že običaj, ki mu je vzrok patriotična konservativnost, da se ob takih važnih momentih izvrši znatna pregrupacija v strankah. Tudi sedaj je ta nevarnost, ker je

varstvena carina jako zapeljivo geslo. Verjetno je, da bodo v tej volilni borbi konservativci pridobili nekaj mandatorov, nikakor pa ne mnogo. Liberalci nimajo upanja na ojačanje. In delavska stranka, ki se že dalje časa pripravlja na volitve, bo imela v tej volilni borbi prav posebno težko stališče, deloma zaradi izneverjenja Macdonalda, Snowdena in drugih, vendar pa stopa v borbo s pogumom in zavestjo, da ji tudi doslej zadani udarci ne bodo mnogo škodovali. Delavska stranka se zaveda, da bo v tej borbi volilo in zmagovalo angleško zavedno delavstvo.

Henderson o volitvah.

Henderson je izjavil, da angleška delavska stranka odklanja odgovornost za razpis novih volitev, bo pa sprejela volilni boj, ki bo strasten.

Rezultat zadnjih angleških volitev v spodnjo zbornico.

Pri zadnjih volitvah meseca junija 1929 so dobile stranke naslednje število poslancev: Delavska stranka 289, Konservativci 249, Liberalci 58, Ulsterska unija 11, neodvisni 5 in nacionalisti 3.

Macdonald bo kandidiral.

Macdonald bo kandidiral najbrže v svojem dosedanem okrožju. On se smatra še vedno za pristaša delavske stranke ter upa, da bo stranka upoštevala razloge njegove taktike ob prevzemu predsedstva zadnje vlade.

Volitev predsednika avstrijske republike

se bo izvršila v parlamentu.

V Avstriji so bile volitve že razpisane in bi se bilo imelo voliti zveznega predsednika v nedeljo, 18. okt., direktno potom volilcev, kakor to predpisuje spremenjena ustava iz leta 1929. To pa se ne bo zgodilo, ker je bil med tem s strani velenemcev stavljen predlog, da se naj ustava zopet spremeni tako, da se bo volilo predsednika zopet potom poslancev v parlamentu, kakor doslej. Ta predlog je med tem že narodna skupščina soglasno sprejela in v petek, dne 9. oktobra, se bo vršila volitev novega predsednika.

Neposredno volitev so hoteli ineti Seiplovci, da bi postavili prelata na najvišje mesto v državi, toda politična klima se je v Avstriji med

tem močno izpremenila, zato so Seiplovi načrti propadli.

Avstrijski fašisti v Gradcu so v pondeljek zvečer imeli zborovanje. Po zborovanju so priredili demonstracije pred zaporji, kjer se nahajajo njih pristaši, ki so bili dne 13. septembra aretirani zaradi sodelovanja pri puču. Hoteli so vlomiti v zapore in osvoboditi svoje pristaše. Ker se jim ta poizkus ni obnesel, so drli pred hotel, v katerem je stanoval notranji minister dr. Winkler. Nastala je prava polična borba med demonstranti ter policijo in žandarmerijo, ki je končala s krvavimi glavami in aretacijami najbolj sitnih demonstrantov.

Amnestija v Bolgariji.

Za vse politične pregreške.

Bolgarska poslanska skupina zemljoradnikov je izdelala predlog za najširšo amnestijo. Predlog je podpisalo 56 poslancev. Vlada ni nenaklonjena pomilostitvi, vendar je predlog zemljoradnikov širši in pravijo, da je že čas, pozabiti pre-

teklost. — Dne 4. t. m. so pa pričeli jetniki glavnih zaporov v Sofiji z gladovno stavko, in sicer, ker se je uvedel v zaporih strožji režim. — V Bolgariji je že v resnici čas, da se pozabi na preteklost.

Prav zadnji čas je že!

V najkrajšem času bodo štiri knjige »Cankarjeve družbe v Ljubljani« dotiskane in vezane.

Vsebina knjig je izbrana. Izvirna povest iz socialnega življenja bo gotovo vse delavstvo silno razveselila. Izborne bodo tudi druge knjige, zlasti kolektar. Knjige so opremljene z mnogimi slikami.

Naklada bo le malo presežala število naročnikov, ki so že plačali naročnino, zato naj vsakdo postane član Cankarjeve družbe takoj.

Članarina znaša za štiri knjige samo 20 Din na leto in se lahko plača pri poverjenikih ali pa naravnost pri Cankarjevi družbi v Ljubljani (palača Delavske zbornice)!

Privatni nameščenci za svoje pravice.

Lepa manifestacija trgovskih in zobotehniških nameščencev za socialne zahteve v Ljubljani.

Socialni položaj trgovskih nameščencev je po vojni zaradi povsem nove gospodarske strukture nerazmerno slabši. Isto je z zobotehniko, ki jih je novi zakon o zobozdravništvu uvrstil med manualne delavce. Z ozirom na ta neugodni položaj teh nameščencev je radi tega Zveza privatnih nameščencev Jugoslavije, podzveza v Mariboru, uvedla akcijo za pokojninsko zavarovanje, ureditev delovnega časa ter za sklepanje kolektivnih pogodb, ki so potrebne. O pomenu teh zahtev je poročal predsednik podzveze Petejan iz Maribora, ki je v svojem iskrenem govoru prav srečno pojasnil in utemeljil zahteve navedenih nameščencev. Prav poljudno je pojasnil pokojninsko zavarovanje in njega velike koristi za nameščence podpravnatelj pokojninskega zavarovanja g. dr. Vrančič. Po kratki razpravi je bila sprejeta resolucija, ki jo je predložil poročevalec ter zahteva: **1. pokojninsko zavarovanje navedenih nameščencev; 2. revizijo odredbe delovnega časa in izvajanje nameščenske zaščite; 3. uvedbo kolektivnih pogodb in 4. če bi zakonodaja nameščencev ne uvrstila v zakonodajo, ki se naj razširi na celo državo, pa se naj uvede kolektivno prostovoljno pokojninsko zavarovanje vsaj ob enakih pogojih, kakor jih določa zakon.** Shod je izvajanje burno odobral in sprejel resolucijo soglasno z obljubo, da bo ljubljansko nameščenstvo akcijo podprlo in se odzvalo z vso resnostjo pri vseh nadaljnjih korakih in tem pogledu. Ljubljanski nameščenci so na shodu pokazali svojo odločno voljo. Pričeta akcija se bo nadaljevala v gorenjem zmislu.

Delodajalci so se že večkrat izrekli za te zahteve, zato se je nadejati, da ne bodo socialni samo v besedah, ampak tudi v dejanjih, ker videti morajo, da so te socialne zahteve ob današnjih socialnih in gospodarskih razmerah v resnici nujne in lahko izvedljive. Podjetnik mora gledati, da ima zadovoljnega nameščenca, ki ga ne mori beda in skrb za bodočnost. Od takega nameščenca more imeti največ dobička; zato bo izvedba teh zahtev ne le v korist nameščencev, ampak tudi v korist delodajalcev samih, morada celo v večjo. Pričakujemo torej samo nekaj uvidevnosti tudi na oni strani.

Svarilne besede uvidevnega finančnika.

Kaj pravi guverner angleške narodne banke.

Guverner angleške narodne banke Montagu Norman je pisal belgijskemu finančniku Franquiju: »Če kapitalizem ne najde sedaj pravega izhoda, kapitalizma kmalu več ne bo.« Te besede so — svarilo.

Bencin iz premoga. Angleške kemične tvornice (ustanovitelj lord Melchett) poroča, da bodo njegove tovarne izdelovale bencin iz premoga. Producerski stroški razkrajnja so tako majhni, da bo bencin lahko konkuriral z ameriškim in ruskim bencinom. Več tovaren bo že letos produciralo do 200.000 ton bencina.

Ali je morda to pošteno?

(Kako Rafaelova družba za izseljence pospešuje stike z njimi.)

Naši izseljenci v Ameriki so pač kakor vsi drugi tudi organizirani in imajo seveda tudi svoje prepričanje. In ker ni v Združenih državah niti v Kanadi kakega obveznega bolniškega, nezgodnega ali starostnega zavarovanja, so se pač naši rojaki združili v na samopomoči temelječih »podpornih jednotah«. Te podpirne jednote so največje organizacije naših rojakov onstran velike luže. Razumljivo je, da so pač bili prvi naseljenci versko in klerikalno vzgojeni in ker so pač pri nas doma poslali takoj duhovnike za njimi, so bila seveda prva izseljenska društva naših rojakov tam onstran in tako tudi prve podpirne jednote katoliške. Nič hudega zato! Ali bile so tudi klerikalne in imele so čudne predpise, ki našim izseljencem po večini pač niso ugajali. Obveznost spovedi, obhajila, duhovnih vaj. Saj to vendar vsak človek opravlja po svoji vesti, volji in potrebi, ne pa kar tam na ukaz — če ne pa tega in tega ne bo... In uprli so se in ustanovili svojo svobodomiselnost, in po duhu naprednega časa zgrajeno »Slovensko narodno podporno jednote«, ki je razumljivo ono staro i po številu društev, i po številu članstva, i po premoženju i po delokrogu daleko preseglja. Lahko rečemo celo več o njenih načelih: Jednota je vodena od socialistov v socialističnem duhu. Je sicer po pravih in dejavnih nevtralna in to najbolj vidimo v njenem glasilu, največjem slovenskem delavskem dnevniku »Prosveta«, ki izhaja ob sredah v 40.000, druge dni pa v do 8000 izvodih, kjer imajo vsa naziranja besedo. Ni torej socialistična, ampak socialistični duh, zlasti kar se tiče socialnih oz. delavskih vprašanj, vlada v njej. V kulturnem oziru je pa svobodomiselnost in nič več... Ima pa v zgoraj omenjeni stari katoliški jednoti (Kranjsko Slovenska Katoliška Jednota) in njenem glasilu »Ameriški Slovenec« nekakega duševnega varuha, ki jednote stalno napada. »Ameriški Slovenec« ima celo posebno rubriko za take napade in v tem »Pisanem polju« stresa bivši duhovni vodja te jednote Rev. Trunk svoje duhovitosti, bolje rečeno svoje neslanosti nad delovanjem S. N. P. J. in glasilu »Prosveta«. Tudi k nam se je iz teh krogov prenesla ta grda gonja. O onem značilnem članku, ki ga je napisal lani »Slovenec« v pozdrav izletnikom Slovenske narodne podpirne jednote, ki so imeli pač malo več pravice govoriti v imenu ameriških Slovencev, ako že o tem razpravljamo, kakor pa letošnji izletniki, smo pač že poročali v našem listu. Ali vse sta prekosila ljubljanska izseljenska organizacija Družba Sv. Rafaela in njeno glasilu »Izseljeniški vestnik«. Ta je napisal v svoji VI. številki, datirani z dne 10. septembra t. l. na strani 39 sledečo beležko, ki jo doslovno ponatiskujemo:

V Kanadi imamo veliko tisočev svojih rojakov, ki pa še niso duhovno oskrbljeni. Vsa naša obilna prizadevanja, da bi jim dobili slovenskega duhovnika, so bila brezuspešna. Kaj bo z njimi versko, narodno in gotovo tudi gmotno, govori glasno število njih društev, katera so si dosedaj ustanovili. Imajo jih že 28 po raznih naselbinah. Toda od teh 28 so jih priklopili 21 Slov. Narodni Podpirni Jednoti s sedežem v Chicagu (sic!). Kaj to pomeni? To pomeni, da pripada tri četrtine kanadskih Slovencev organizaciji, katero vodijo možje, ki so navdušeni za komunistične zmore, in katere uradno glasilu je čikaška »Prosveta«, versko najneestrpnejši slovenski list in največji

zagovornik ruskih boljševiških nauk. In to glasilu morajo vsi člani jednote naročiti. Tako so primorani plačevati zagriženo protiversko in protidržavno delovanje po Kanadi in čitati ta protiverski, protinarodni in protijugoslovanski srup. Če pomislimo, koliko prokletstvo je bil ta list za naše izseljence v Združenih drža-

vah, si lahko mislimo, kako jih je okužil še le po Kanadi, kjer so brez vsakega duhovnega in narodnega vodstva.»

Tako torej piše glasilu katoliške in klerikalne družbe v Ljubljani. Naravnost gnusno piše in vsaka beseda dve laži!

(Nadaljevanje sledi.)

Doma in po svetu.

Kontrola bank. V nekaterih državah so že uvedli kontrolo nad bankami in prometom z devizami. To so morali storiti, ker nikdar in nikjer ne manjka verižnikov, ki ob raznih gospodarskih pojavih, zlasti ob gospodarskih krizah, s spekulativnimi operacijami pogosto katastrofalno povečavajo nevarnost gospodarske krize. Tudi pri nas se je iz teh razlogov ukrenilo, kar je bilo mogoče. Potrebno bi pa bilo izvesti bančno kontrolo zlasti z ozirom na one spekulante, ki so takoj po angleški krizi pričeli z verižništvom. Nekaj list je sicer zagrozil, da bo objavil imena takih spekulantov, treba bi pa bilo pregledati banke in objaviti imena tistih magnatov, ki so kupili tuje valute že pred prepovedjo, ter jih kaznovati in objaviti njih imena. To bi bilo koristno delo.

Obsojeni peki v Zagrebu. V Zagrebu je bilo zopet obsojenih več pekov na denarno globo in zapor zaradi previsokih krušnih cen. In zopet so se pritožili na višjo instanco.

Interview. Kaj je to? Nič nevarnega ni. Časnikarji imajo navado, kadar ne vedo, kaj bi pisali v novine, da povprašajo to ali ono politično ali sicer v javnem življenju važno osebnost o tem ali onem aktualnem vprašanju iz politike, gospodarstva itd. za mnenje. To mnenje potem objavijo v novinah deloma zato, ker ljudje take izjave radi čitajo, deloma zato, da povečajo popularnost dotične osebe. Te dni je bil tudi pri meni novinar, dasi nisem važna osebnost. Rekel je, da je obral že vse osebnosti, ki rade kaj povedo in sedaj se je spomnil še name. Prav, prav, sem mu rekel. Kaj bi pa radi? Vedel bi rad Vaše mnenje o, pa se ne upam prav povedati, političnem in gospodarskem vprašanju, recimo, na svetu. Veste kaj, to je vprašanje, milo rečeno, nepremišljeno. Ne dam izjav! Ali nimate nič pametnejšega? Poberite se! Tako se je zgodilo.

Nameravana izprememba v madžarski vladi. Bivši predsednik madžarske vlade grof Bethlen namerava zopet sodelovati v vladi kot zunanji minister. Madžarski socialni demokrati vidijo v tej nameri, ker je avstrijski puč ponesrečil, novo uveljav-

ljanje legitimistov. Vladni listi pa trdijo, da je potrebna izprememba v vladi zaradi finančne kontrole Društva narodov.

Trozveza Hugenberg, Hitler in dr. Schacht. Nemški fašisti ustanove delovno skupnost med nacionalnimi socialisti, nemškimi nacionalci in Stahlhelmom. V tej družbi se nahaja tudi bivši predsednik nemške državne banke dr. Schacht, ki vodi sedaj močno nemško kapitalistično skupino okoli težke industrije. Može se posvetujejo, ker je odstopil dr. Curtius in Brüning namerava rekonstruirati svojo vlado, kako bi zlezli vanjo ali vsaj dobili vpliv v njej. Ako se jim to ne posreči, bodo izvajali opozicijsko obstrukcijo. Slutiti je pa tudi, da Brüning sam želi še bolj na desno!

Današnje socialistične možnosti. Karl Landauer je spisal knjigo »O gospodarstvu in prometu po načrtu«, v kateri pravi o bodočnosti socializma naslednje: »Socializem, kakršnega tukaj mislim, bo delavca trajno osvobodil skrbi zaradi nezaposlenosti. Socializem te naloge ne bo mogel takoj izvršiti, toda preustrojitve družbe v gospodarstvo po načrtu je potreben predpogoj. Stalna nevarnost, da izgubi kruh, pomeni za delavca mnogo več, kakor samo račun-ska izguba mezde. Gospodarska reforma, ki sicer še ne vsebuje pravice do dela, spada med temeljne zahteve, ki so že od nekdanje življenske sile socializma. Velika zgodovinska nesreča za socializem je, da ni s tako teoretično jasnostjo poznal strahovite posledice v letih 1929—1931, da bi bil mogel pokazati izhod človeštvu in ga za ta izhod pridobiti. Edino socializem omogoča zmanjšanje velike razlike med prejemki ljudi. Delavec bo videl, da s tem ne postane mnogo bogatejši. Toda z zmanjšanjem razlike med siromaštvom in bogastvom bo celo vrsto posebnih današnjih in včerajšnjih svojstev izginilo iz življenja družbe, ki so kvarili značaj te dobe.«

Stanovanjsko oderuštvo v Berlinu. Po uradni sodbi je v Berlinu nad 7000 stanovanj praznih. Najmanjša stanovanja na periferiji mesta veljajo okroglo minimalno 900 Din na mesec. Strank pa je v Ber-

linu 50 do 60 tisoč, ki nujno potrebujejo stanovanja, ki pa nimajo sredstev, da bi plačevale drago stanovanjsko najemnino. Mestna občina sicer zida ali premalo; v načelu je tudi sklenila, da bo zidala mala stanovanja, kar je pametno, mnogo pametneje kakor zidati velika stanovanja ali pa nič. Tudi komunalno politiko je treba poznati in jo izvajati v interesu občanov.

Sila angleških strokovnih organizacij. Delavske strokovne organizacije na Angleškem so kljub veliki nezaposlenosti ostale jako velike in močne. Na 63. kongresu strokovnih angleških organizacij v Bristolu je bilo zastopanih 3.719.000 članov. Delegatov je bilo na kongresu 587. V zadnjem letu so te organizacije izgubile okoli 23.000 članov, to pa zaradi tega, ker so ustavile obrat terstilne tovarne, tako, da so faktično napredovali za okoli 100.000 novih članov. Vsi ti organizirani delavci bodo sodelovali tudi pri volitvah v parlament. — Več strokovno organiziranih članov v Evropi ima samo še Nemčija, ki jih šteje 4 milijone 821.832, čeprav ima najhujšo krizo na svetu.

Samomor tovarnarja svilenih izdelkov. Na Dunaju je izvršil samomor tovarnar svile 34 letni Siegfried Stuckhardt. Njegova industrija je v prejšnjih letih prav dobro prosperirala, v zadnjem času pa je nastal skoraj popoln zastoj. Sicer to ni prvi slučaj, temveč jih je bilo že precej v zadnjih mesecih, da so si podjetniki, direktorji ter bančniki iz obupa vzeli življenje. Je to znamenje časa, ki ga žal mnogi ne razumejo!

Dvojni poskus samomora radi deložacije. V desetem dunajskem okraju so našli v nekem stanovanju pred nekoliko dnevi zakonski par Ott, ki se je zastrupil s svetilnim plinom. Mož je bil stoodstotni invalid. Z 32-letno ženo sta opravljala posle hišnika. Nastale so difference in stanovanje mu je bilo odpovedano. In ker ni dobil drugega, se ni mogel izseliti, vsled česar mu je sodnija napovedala deložacijo. Dve uri pred tem pa je odprl nesrečni invalid plinsko cev in ko so ga prišli deložirati, so našli moža in ženo v nezavesti. Kljub temu se je deložacija izvršila ter je bilo pohištvo shranjeno pri občini.

Zdravniku so ukradli tatovi važen znanstveni material. Zdravnik dr. Becker iz Pittsburga U. S. A. se nahaja v Berlinu. V njegovi odsotnosti so neznan zlikovci vlomili v stanovanje ter zdravniku, ki je znan kot raziskovalec raka, ukradli razen

Boris Lavrenjev — Iv. Vuk:

Enoinštirideseti.

Ruski roman iz dažavlanske vojne v Srednji Aziji.

Rdeči vojaki so se ljubko norčevali iz Marjutke, toda v boju so jo bolj varovali kakor sami sebe.

Govorila je iz njih podzavestna nežnost, ki je bila skrita globoko pod trdnim, barvastim usnjem jopičem, in pa hrepenenje po toplih, vsečnih ženskih telesih, ki so jih bili zapustili doma.

Taki so bili triindvajseteri, malinasto rdeči Jevsjukov in Marjutka, ki so potovali proti severu v neprodinro daljavo zmrzlega peska.

V srebrnih, viharjih gostolevkah je pel februarški metež. Pokrival je doline med peščenimi griči z ledenim puhom, podobnim mehkim preprogam. Nad glavami potnikov, ki so hodili v motnem meteževem sijaju, je sikalo in žvižgalo — zdaj se je čulo kakor divji vihar, zdaj kakor vsiljive krogle, ki so bile poslone za bežečimi in ki žvižgajoč režejo zrak.

S težavo so stopale svinčene noge v raztrganih obutvah skozi pesek in sneg. Lačne, kosmate kamele so hripavo hrople, tulile in pljuvale.

Napihnjene od viharja so se lesketale sipine v solnih kristalih in na stotine vrst daleč je bilo nebo krogi in krogi ob ravnini, motni črti nizkega horizonta kakor z mesarskim nožem odrezano od zemlje.

To poglavje je prav za prav v moji povesti popolnoma odveč. Začeti bi moral enostavno z glavno stvarjo, o kateri bo govor v naslednjih poglavjih.

Toda čitatelj mora vendar vedeti, odkod in kako so se pojavili ostanki posebnega gurjevskega

detašmaja sedem in trideset vrst severozapadno od vodnjakov pri Kara-Kuduku, zakaj je bila v tem oddelku rdeče armade ženska, kako se je zgodilo, da je bil komisar Jevsjukov malinastordeč — in še več stvari, ki so zanj znanja vredne.

Tej neogibnosti sem se uklonil in sem spisal tole poglavje.

Toda zagotoviti morem, da nima nobenega pomena.

DRUGO POGlavJE

v katerem se pojavi na horizontu temna točka, ki se ob bližnjem ogledu razbubi kot gardni poročnik Govoruha-Otok.

Od vodnjakov pri Djan-Geldiju do vodnjakov pri Soj-Kuduku je sedemdeset vrst, od tod do uškanskega studenca pa nadaljnih dvainšestdeset.

Znočilo se je. Jevsjukov je zasadil puškino kopito v grčavo koreninasto vejevje in je rekel z glasom, hripavim od mraza:

— Stoj. Prenočišče!

Zakurili so ogenj iz saksaulovega dračja. Gorel je z mastnim, sajastim plamenom. Krog in krog ognja se je videl teman obroč vlažnega peska.

Iz svežnjev so izvlekli riž in mast. Kmalu je brbotala v kotlu iz litine kaša in razširjal se je piker vonj po koštrunovi masti.

Vsi so se zbrali v ozkem krogu krog kotla. Molče so klopotali z zobmi in so mislili le na to, kako bi obvarovali telo pred ledenimi kremplji snežnega viharja, ki so prodirali v vse razpore in odprtine. Noge so si greli tik nad ognjem in vrs-kavo usnje škornjev je škripalo in sikalo.

Kamele so ležale z zvezanimi nogami na blede zemlji, njihovi okovi so melanholično rožljali.

Jevsjukov si je s tresočimi prsti zvil kozjo nožko.¹

Puhnili so dim v zrak in je rekel s presekanimi besedami:

— Sodrug, moramo se posvetovati, kam naj gremo.

— Vseeno kam, — je odgovoril neki grobni glas za ognjem — saj smo tako ali tako izgubljeni! V Gurjev se ne moremo pretolči, tam je vse črno kozakov. Kam drugam pa ne moremo.

— Mogoče v Hivo?

— Hi-va-a! Prav tja. Skoro šeststo vrst pozimi skozi Kara-kum.² In kaj boš medpotoma žrl? Ali nameravaš morda pričeti gojiti uši v svojih obojkah?

Bobneč smeh je bil odgovor. Isti grobni glas pa je rekel obupano:

— Ne preostane nič drugega, kakor crkniti!

Jevsjukovu se je pod njegovim malinasto rdečim usnjem stisnilo srce; ni pa hotel tega pokazati. Jezen je prekinil govornika.

— Ti cunja. Ne povzročuj panike!

— Crkniti zna vsak bedak, treba je napeti možgane, da ne pogineš.

— Poizkusimo s trdnjavo Aleksandrovska. Tam so ribiči na naši strani.

— Ni mogoče, — je menil Jevsjukov: — izvedeli smo, da je tam izkrcal Denikin³ čete. Tudi trdnjava Krasnovodsk je prav tako kakor trdnjava Aleksandrovska v rokah belih.

¹ Kozja nožka = cigareta. Napraviš jo tako, da odtrgaš od časnika približno 10 cm dolg pas papirja, ki je na enem koncu širok 4 cm, na drugem pa 2 cm. Iz tega papirja zviješ škrniceljček, ga na enem koncu prelomiš, da dobiš pipico, nakar natreseš vanjo mohorko (ruski sesekani tobak).

² Kara-kum = črni pesek. To je puščava severovzhodno od Aralskega jezera.

³ beli general.

2300 mark denarja, zelo važne znanstvene dokumente ter razni raziskovalni material, ki ne bo tatovom nič koristil. Zdravnik je razpisal visoko nagrado onemu, ki bi pripomogel, da bi dobil ukradene predmete vrnjene.

Zdravnik je ustrelil svojo bolno ženo. V zdravilišču Wölfelsgrund v Glatzkih alpah (Šlezija) je 59 letni zdravnik ter lastnik sanatorija in sanitetni svetnik dr. R. Jaenisch ustrelil svojo težko bolno soprogo, da jo reši hudih muk. To je baje imenovani storil na lastno željo soproge, ki je mnogo let trpela na neozdravljivi bolezn. Dr. Jaenisch je na to izvršil samomor.

32.000 smrtnih nezgod stane Ameriko dve milijardi dolarjev. Ameriški senator Davis je imel govor v radiu ter med drugim povedal, da bo zahteval od kongresa 50.000 dolarjev v svrhu izdelave filmov, s katerimi se bo ljudstvo opozarjalo na nevarnost cestnega prometa. Samo v tekočem letu je že bilo 32.500 smrtnih nezgod, ki bodo stale Ameriko 2000 milijonov dolarjev (torej 112 milijard dinarjev), medtem ko znaša celokupno število nenaravne smrti umrlih 98.000. Davis je izjavil, da je tekom 18 mesecev v svetovni vojni padlo 50.510 Amerikancev na bojnih poljanah, medtem ko je v pretečenih 18 mesecih radi prometne nezgode izgubilo življenje 50.990 oseb.

Ljubljana.

Prosvetni večer »Svobode« in »Zarje« v Ljubljani, ki se je vršil v sredo, dne 7. t. m., zvečer v dvorani Delavske zbornice, je bila zopet jako posrečena prireditev, ki je privabila polno dvorano prijateljev in prijateljic teh prireditev. Spored je bil kljub temu, da se predavanje o dunajski delavski olimpijadi ni vršilo, vendar tako lep in raznovrsten, da je ves večer vladala med posetniki največja pozornost in zadovoljnost. Svojevrsne prireditve so torej res zaželjene ne le delavstvu, ampak javnosti sploh.

Maribor.

Odlični gostje pri ustanovitvi društva »Ogenj«. K ustanovitvi društva za upepeljevanje mrličev »Ognja«, ki se vrši v soboto, dne 10. okt., ob pol 20. uri v dvorani hotela »Pri zamorcu«, so javljeni odlični zastopniki sorodnih društev. Predvsem bo zastopano centralno jugoslovansko društvo »Ogenj« v Beogradu po tajniku g. Savi Djordjeviću, publicistu v Beogradu in zagrebški »Ogenj« po odborniku g. dr. Sternu. Tudi graško društvo »Flamme« pošlje svoja zastopnika, in sicer sta najavljena predsednik med svet. dr. Karol Purkert in blagajnik Jos. Seceny. Bržčas bo zastopano tudi društvo »Krematorium« iz Prage. Vabljeni so zlasti tudi člani iz vseh krajev Dravske banovine, ki so se zadnje mesece prijavili in vsak prijatelj stremljenj društva »Ognja«. Na sporedu občnega zbora je tudi kratek referat o pomenu in utemeljenosti seziganja mrličev.

Prisilite mesarje, da znižajo cene mesu! Kljub vsem pritožbam konzumentov, da so tržne cene mesu mnogo previsoke v primeri s ceno klavne živine, cene mesu nočejo popustiti. Nerazumljivo je, da smejo v času splošne krize, ko sta delavec in kmet že čisto obubožala in morata nositi največja bremena te gospodarske krize, g. mesarji grabiti obilne dobičke na račun konzumentov. Mestno tržno nadzorstvo, oz. tržni odsek, ki je bil svoječasno poverjen z nalogo, da to zadevo preišče, še do danes ni povedal, kakšne korake namerava podvzeti v zaščito konzumentov. Priporočljivo bi bilo, da si tržni odsek nemudoma preskrbi potrebne kalkulacije in da na podlagi teh ugotovljene dobičke mesarjev, potem pa da končno napravi konec odiranju konzumentov.

Razstava mesta Maribora. V četrtek ob pol 12. uri dopoldne je v navzočnosti večjega števila povabljenih

Tudi Ti pridobivaj naši „Delavski politiki“ nove naročnike.

Merilo delavske zavednosti je delavski tisk. Zato moraš tudi Ti pridobiti »Delavski Politiki« še vsaj enega novega naročnika.

Delavec, nameščenelec! pomni-ta, da Vajine interese zastopa le

delavski tisk, zato čim več naročnikov, tem večji vpliv in tem močnejši bo naš glas.

Zato na delo! V vsako delavsko stanovanje, v vsak lokal naš list — »Delavsko Politiko«.

gostov otvoril župan g. dr. Juvan razstavo mesta Maribora. Razstava se nahaja v paviljonu v mestnem parku in nudi zelo lep pregled o gospodarskem, socialnem in kulturnem napredku našega mesta v povojnih letih. Del razstave je posvečen zgodovini razvoja Maribora. — Prof. Baš je v poljudnem nagovoru na zbrane goste oménjal najvažnejše zgodovinske dogodke našega mesta in očrtal njegov razvoj v preteklosti. Občinsko gospodarsko politiko pojasnjujejo številni grafiki in modeli ter slike. Sploh so na razstavi zastopane vse panoge občinskega gospodarstva. Obisk razstave toplo priporočamo. Razstava ostane odprta do vključno 22. oktobra. Vstopnina znaša Din 5, permanentna vstopnica pa Din 10.

Lepo uspeli sestanek ZPN. Minulo sredo se je vršil v hotelu »Pri zamorcu« sestanek ZPN, podr. Maribor, na katerem je poročal predsednik s. Petejan o položaju privatnih nameščencev. S. Petejan se je v svojem referatu zlasti bavil z vprašanjem starostnega zavarovanja trgovskih pomočnikov, ki so zaenkrat še izključeni od penzijskega zavarovanja v okviru penzijskega fonda privatnih nameščencev. Vsled racionalizacije obratov in trgovin, hiperprodukcije naraščaja itd., je nastala med trgovskimi nameščenci velika brezposelnost, ki sili tudi trgovske pomočnike, da se bodo morali pričeti bolj zanimati za zboljšanje svojega položaja, zlasti pa podvzeti korake, da pridejo tudi oni do starostnega zavarovanja. Pri drugi točki dnevnega reda se je na zborovanju razpravljalo o odpiranju in zapiranju trgovin. Ugotovilo se je, da se tudi v Mariboru pred očmi nadzorne oblasti, kršijo tozadevna določila, še v mnogo večji meri pa se krši naredba v podeželskih trgovinah. Po vseh modernih državah že postojajo danes kolektivne pogodbe, ki urejajo medsebojne odnose med nameščenci in delodajalci. V dravski banovini takih kolektivnih dogovorov ni. Nameščenci so zato izročeni svojim delodajalcem na milost in nemilost. Z veseljem so navzoči sprejeli vest, da se je bavil s položajem, v katerem se danes nahajajo trgovski pomočniki in privatni nameščenci, tudi kongres svobodnih strokovnih organizacij, ki se je vršil v Zagrebu, ter sklenil, da bodo svobodne delavske strokovne organizacije podpirale privatne nameščence v njihovi borbi za zboljšanje gnotnega položaja. Končno je bila na zborovanju sprejeta še resolucija, katero je predlagal predsednik podružnice, nakar je bilo zborovanje zaključeno.

Zakaj se ne uporabljajo tržne mize? V tržnih dneh se opaža, da kmetje še vedno prodajajo živila na tleh. Glasom poročil pa je mestna občina v tem letu nabavila okrog 100 novih tržnih miz. Zakaj se ti nedostaki ne odpravijo, nam je res nerazumljivo? Za slučaj, da še vedno primanjkuje miz, bi bilo pač priporočljivo, da se jih nabavi zadostno število. Mogoče pa je tudi, da prostori na mizah niso dovolj racionalno izrabljeni. Kakor živila, tako se tudi sadje prodaja kar iz kmečkih voz ali pa, kakor se je v zadnjem času udomačilo, da nekateri kmetje in preprodajalci porabljajo za prodajo sadja navadne zaboje. Bilo bi priporočljivo, da tržno nadzorstvo ukrene potrebne za odpravo teh nedostatkov.

Vozni red proge Maribor—Št. Ilj—državna meja. Od 4. oktobra naprej vozi mestni avtobus na progi Maribor gl. trg—Št. Ilj—državna meja po sledečem voznom redu: **v torek in soboto:** odhod iz Maribora 7.40, 11.30 in odhod iz Št. Ilje ob 8.50, 12.45; **ob nedeljah:** odhod iz Maribora 7.40, 11.30 in 18.20, odhod iz Št. Ilje 8.50, 12.45 in 19.50. **V sredo:** odhod iz Maribora 18.20, odhod iz Št. Ilje 19.50.

REPERTOAR.

Narodno gledališče.

Sobota, 10. okt., ob 20. uri: »Volpone.« Ab. A.
Nedelja, 11. okt., ob 20. uri: »Mayerling.«

»Zemlja solca«, znamenita Leharjeva opereta, ki je radi svojih krasnih pesmi in zanimive vsebine (godí se deloma na Kitajskem), dosegla največji uspeh po popularni »Grofici Marici«, bo doživela v Mariboru svojo prvo uprizoritev v Jugoslaviji tekom prihodnjega tedna. Zanimivo pri tej opereti je dejstvo, da je dosegla na odru mnogo večji uspeh, kot v zvočnem filmu in to kljub divnemu Tauberjevemu petju. V

Grazu in na nešteti drugih odrih so jo peli večer za večerom.

Iz gledališča. V soboto, 10. t. m., se bo ponovila Ben Jonsonova klasična komedija »Volpone«, ki radi svoje satirične in zabavne vsebine občinstvu izredno ugaja. Ab. A. V nedeljo, dne 11. t. m., pa bo prva ponovitev zgodovinske žalogre »Mayerling«, ki je pri svoji premieri imela kar največji uspeh. Radi velikega zanimanja, ki vlada za to predstavo, priporočamo čimprejšnjo nabavo vstopnic.

Manufaktura, kožuhovina, trench-coati, Hubertus-plašči, suknje iz usnja, drobnarija. L. Ornik, Maribor, Koroška cesta 9. — Plačilne olajšave.

Delavci in nameščenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Radirke, risanke, šolske škatlje, torbice in nešteto drugih produktov dobite le v trgovini Ljudske tiskarne, Slomškov trg 6.

Plesna šola I. delavskega kolesarskega društva v Mariboru prične 1. oktobra t. l. Pouk se bo vršil kakor vsako leto tudi letos vsak četrtek in nedeljo v Gabrinovi dvorani. Prijave se sprejemajo vsakokrat pred poukom in pa v društvenem lokalu.

Celje.

Občinska seja okoliške občine, ki se je vršila v soboto, dne 3. t. m., ob 8. uri v obč. posvetovalnici na Bregu, je med drugim važnim vprašanjem imela rešiti tudi točko dnevnega reda »Izvedba ljudskega dela« (kuluk). V daljši medsebojni debati o socialnem zlu, se je omenjalo, kaj bi se z dobro voljo dalo vse omiliti, če že ne vsaj odpraviti. Posebno mislimo tukaj na stanovanjsko krizo, ki je za nas večidel začetek vsega zla. Soglasno se je sklenilo naprositi kr. bansko upravo, da se vsled velikega pomanjkanja in neizterljivosti revnejših občanov postopa slično kot s trboveljsko revščino, kajti v nekaterih ozirih smo še na slabšem. Izvedba obč. kuluka se sklone odložiti za nedoločen čas. Iz poročil raznih odsekov je razvidno, da se dela tako, kakršni so pač časi. Za tem je sledila tajna seja, ki je reševala zadevo gost. S. v Gaberju. Sklenilo se je preprovo bivanja v obč. del. K. Istotako se izžene neki starejši par radi takozvanega »nemoralnega« življenja. Seveda so formalni vzroki podani, zakaj bi človek iskal še drugih. Po zopetni proglasitvi javne seje so prišle na vrsto raznoterosti. Vnela se je debata o čudnem postopanju mestne občine glede plačevanja užitnine nekega okoliškega mesarja, ki že mora polovico takse plačevati v mestno blagajno. Nešteto krat se je videlo, da je treba nujno rešiti vprašanje združitve naših dveh občin. Do pravega sklepa pa ne more priti. Ko ena stran sklepa o tem vprašanju, ne mara druga nič vedeti in obratno. Taki in slični slučaji pa bodo gospodo na obeh straneh menda prisilili, da bo rešila to važno vprašanje. Na vprašanje s. Vodopivca, kaj dela komisija, ki je bila pred leti v ta namen izvoljena, da preišče vse razloge, ki govoré za in proti spojitvi obeli občin, poroča g. župan, da še ni dobil tozadevne odgovora mestne občine. Obenem predlaga, da se svetuje mestni občini ustanovitev mešane komisije obeh občin v svrhu reševanja skupnih gospodarskih zadev, kar se soglasno odobri, nakar se seja zaključí.

Turistično društvo »Prijatelj prirode«, podružnica Celje, priredi v nedeljo, 11. oktobra 1931, izlet k Celjski koči. Zbirališče ob 8. uri zjutraj na Kapucinskem mostu.

Da se zna. Svoječas smo čitali vabilo za izredni občni zbor zadruge »Naprej«, objavljeno v »Delavski politiki« in »Jugoslovnanu« (službeni del). Ta občni zbor bi se moral vršiti že 20. sept. t. l. Vršil se pa ni, ker sklicatelj ni bil izročil načelstvu zbranih 17 podpisov od 24 članov. Na poziv »Zveze gospodarskih zadrug« je pa Leskošek kot sklicatelj poslal načelstvu polno podpisov, v nadi, da bodo gospodje vendarle sklicali izredni občni zbor, kojega zahtevata dve tretjini članstva zadruge. To pa gospodom okrog načelstva ni po volji. Namesto izrednega občnega zbora so dobili vsi peki, štirje po številu, dne 3. oktobra, odpoved službe, ako ne podpiše vsak posamezni sledečo izjavo: »Podpisani izjavljam, da preključim moj podpis, katerega sem dal g. Al. Leskošku, za sklicanje izrednega občnega zbora Splošne gradbene gospodarske produktivne zadruge »Naprej« v Celju, ker se z objavljenim dnevnim redom ne strinjам, katerega mi g. Al. Leskošek, kot član zadruge ni obrazložil. V tej zadevi je ta moja izjava nepreklicna. — Celje, dne 1. oktobra 1931. Prečitano in podpisano.« — Komentarja k temu ni treba. Med odpovedanimi je tudi en član načelstva in en član nadzorstva. Bomo videli, kdo bo podpisal izjavo. Kaj poreče organizacija pekov k temu? L.

Kolinska

Naša prava Kolinska cikorija.

Književnost.

Izšla je deseta številka »Svobode« z lepo vsebino. Med znanstvenimi članki zaključuje Talpa razpravo o kapitalizmu in socializmu po svetovni vojni. Po tehtni razčlenbi racionalizacije, tega najnovejšega pojave v svetovni gospodarski tehniki, pride do spoznanja, ki si ga mora osvojiti tudi naš proletarijat: ne ovirati racionalizacije, ampak premislijo in postopoma odstraniti vse omejitve, ki jih nalaga kapitalizem. K znosnemu človeškemu življenju bo pripomogel šele delovni gospodarski načrt.

Golouhovim živahnim in stvarnim socialno-političnim člankom iz prejšnjih števil sledi: »Polom madžarskega fašizma«, temeljita kratka študija, ki zasluži, da se v njeno bistvo prav resno zamisli.

Od istega avtorja je tudi spominska črtica o Tomažu Moru, pisatelju znane »Utopije« in prvemu predhodniku znanstvenega socializma.

Dobrodošel je Forelov članek »O moralu«, zlasti v današnjih dneh, ko je svet pijan od najrazličnejših uspavalnih sredstev, ko iz vsakega namišljeno-kulturnega kota ponujajo kramarji svojo robo — svojo moralo. Spoznanje Forela-človeka je temeljitejši, resničnejši in merodajnejši od vseh negacij življenjskega boja, ki jih razlagajo in razglašajo moralno bolni, boječ se iskrenih besed. Dokler se mora trositi mesto iskrenih besed samo črte in pike, ostane gnoloba moralnega problema zastrta. Čuvarji jo zvesto čuvajo. Preberite zanimiv Forelov članek od začetka pa čisto do kraja in marsikaj se boste naučili in marsikaj zapazili, česar o moralni nadej doslej vedeli.

Med leposlovljem se nadaljuje ruska povest »Ura«, ki izhaja že skozi vse leto in ima pridružene skromne, a posrečene risbe.

Priobčen je tudi novi zborovalni in društveni zakon, katerega si bodo s kritičnim zanimanjem ogledali proletarski društveniki.

Med knjigami, društvenim življenjem, dramatikom in pesmijo je mnogo poučnega in zanimivega.

Na koncu je pridejanih nekaj dobrih slik z dunajske olimpijade, tako, da je prostor v reviji skrbno izpolnjen, če nehoti in po tuji volji odrečje besede in papir.

Proletarec, ne pozabi na svojo kulturno revijo »Svobodo«. V težkih dneh ti bo neusiljiv prijatelj in tolažnik.

Trbovlje.

Izlet. V nedeljo, dne 4. okt., je priredilo turistično društvo »Prijatelj Prirode« večji izlet na Lisco ob priliki proslave zagrebške podružnice. Tudi trboveljska podružnica je ob tej priliki proslavila prvo obletnico svojega obstoja. Že nad dva meseca smo se veselili na ta izlet in ne zaman. Vzlic temu, da je ponoči od sobote na nedeljo nekoliko rosilo in je bilo v nedeljo jutro precej oblačno, se je zbralo na kolodvoru 160 izletnikov, članov in gostov. Vsi smo se tolažili, da bomo imeli še krasen dan in res je bil. Ko izstopimo na postaji Breg, nas je bilo toliko, da so vaščani začudeno gledali, ker so se pridružili še člani iz Ljubljane, Celja, Maribora, Hrastnika in Zagorja. Zagrebčani so že preje odšli in nam postavili slavalok na vrhu Lisce. Po pozdravnem govoru so odigrali člani sekcije iz Zagreba himno »Prijatelj Prirode«. Pevci so spremljali himno s petjem. Čutili smo se vsi kot ena družina, zadovoljna, da more vsaj en dan preživeti skupno v prosti prirodi. Vseh izletnikov je bilo nad 640. Tudi fotoamaterji, bilo jih je čez 20, so imeli obilo posla. Bil je krasen, nepozaben dan.

V nedeljo, 11. okt., priredijo člani trboveljske podružnice »Prijatelja Prirode« izlet na Čemšeniško planino.

Studenci pri Mariboru

I. delavsko kolesarsko društvo, podružnica Studenci, priredi v nedeljo, dne 11. oktobra, svoj zadnji kolesarski izlet v letošnjem letu k Sv. Juriju ob Pesnici. Zbirališče kolesarjev ob 1/2. uro pop. pred društvenim lokalom (gost. Majhenič).

Vsakdo mora čitati
Fr. Žgečev knjigo

O spolni vzgoji

Stane 8 Din in se do-
bi v vseh knjigarnah.

Društvo „Ogenj“.

Pravila

»Ogenj«, društva za vpepeljevanje mrličev.
(Konec.)

§ 13. Nadzorstvo.

Nadzorstvo obstoja iz najmanj treh članov, izvoljenih na občnem zboru za dobo dveh let. Člani nadzorstva izvolijo iz svoje srede predsednika. Izmed članov nadzorstva ne sme biti nihče član osrednjega odbora in tudi ne more opravljati funkcije blagajnika kakšne podružnice.

Naloga nadzorstva je nadzorovati denarno poslovanje in gospodarstvo osrednjega odbora, pregledati vsakoletni računski zaključek z bilanco vred ter o tem poročati na občnem zboru, obenem s predlogom za podelitev absolutorija. — Člani nadzorstva smejo prisostvovati vsem sejam osrednjega odbora s posvetovalno pravico.

§ 14. Podružnice in vplačilnice.

V krajih, kjer se zbere najmanj 10 članov, se more ustanoviti podružnica. Dokler se ne ustanovi podružnica, obstoji v krajih, kjer prebivajo društveni člani, vplačilnica (poverjenstvo). Poverjenik je pooblaščenec osrednjega odbora.

Predstojeca društvena pravila veljajo v polnem obsegu tudi za podružnice.

§ 15. Podružnična uprava.

Podružnični odbor obstoji iz predsednika, njegovega namestnika in najmanj 3 odbornikov, ki se izvolijo na občnem zboru podružnice za dobo enega leta. Ponovna izvolitev funkcionarjev je dopustna. Odbor izvoli izmed sebe blagajnika in zapisničarja.

Podružnični odbor sme odločati izključno le o zadevah, ki se tičejo dotične po-

družnice, izvzemši izvedbo volitev, ki je pridržana občnemu zboru.

Podružnični odbor mora predložiti osrednjemu odboru mesečni seznam nanašajo sprejetih ali črtanih članov ter mesečni obračun vplačanih prispevkov.

Predsednik (namestnik) zastopa podružnico na zunaj in napram osrednjemu odboru. Vloge podpisujeta predsednik in zapisnikar, v blagajniških zadevah podpisuje mesto tajnika blagajnik.

Predsednik skrbi za redno poslovanje podružnice ter za svoje delovanje odgovarja osrednjemu odboru in oblastim.

§ 16. Podružnična zborovanja.

1. Ustanovni občni zbor podružnice skliče osrednji odbor ali pa njegov pooblaščenec.

2. Redni občni zbor podružnice se vrši vsako koledarsko leto. Skliče ga predsednik. Izredni občni zbor skliče po potrebi, po sklepu odbora ali pa na pismeno zahtevo ene petine članov z navedbo vzroka.

3. Občni zbor vodi predsednik ali pa njegov namestnik. Občni zbor je sklepčen, ako je navzoča vsaj ena tretjina članov. Za slučaj, da ob določeni uri ni navzoče zadostno število članov, se vrši eno uro kasneje občni zbor z istim dnevnim redom, ki je sklepčen ob vsakem številu članov. Sklepa se z navadno večino glasov. Pri enakem številu glasov se smatra, da je predlog odklonjen.

4. Na rednem občnem zboru podružnice se izvrši volitev novega podružničnega odbora. Občni zbor sklepa tudi o letnem poročilu podružnice. Vse sklepe občnega zbora mora predložiti podružnični odbor osrednjemu odboru.

Dolžnost podružnic je sklicevati od časa do časa članska zborovanja, na katere je povabiti tudi nečlane. Vendar pa navzoči gosti ne morejo sodelovati v razpravi, ki se tiče podružnične uprave.

§ 17. Razsodišče.

Razsodišče obstoji iz 3 članov društva, ki se izvolijo na občnem zboru za dobo dveh let. Izvoljeni člani določijo izmed sebe predsednika in zapisničarja. Član, ki zahteva sklicanje razsodišča, sporoči to predsedniku, ki potem skliče razsodišče. Razsodišče obravnava izključno le spore iz društvenega razmerja.

Člani razsodišča odločajo po lastnem prevdanku. Razsodišče odloča z večino glasov. Proti izreku razsodišča je mogoča pritožba na občni zbor, kojega odločba je končno veljavna. Proti odločbi občnega zbora ni pravnega leka.

§ 18. Določba o društveni razdružitvi.

Društvo se razdruži, ako to sklene občni zbor z najmanj dvetretjinsko večino navzočih članov. V slučaju razdružitve odloča o uporabi imovine občni zbor z navadno večino glasov. Likvidacijo društva izvrši osrednji odbor.

V slučaju oblastvenega razpusta društva se društvena imovina uporabi za kritje stroškov vpepeljevanja društvenih članov ter se v to svrhu izroči zavodu za shrambo depozitov, ki ga določi oblast.

Podružnična pravila

društva »Ogenj«, društva za vpepeljevanje mrličev.

§ 1. Sedež podružnice.

Podružnica društva »Ogenj«, društva za vpepeljevanje mrličev, ima svoj sedež v (na) Društveni delokrog obsega kraj sam in njegovo neposredno okolico.

§ 2. Namen podružnice.

Namen podružnice je podpirati delovanje društva v smislu določil § 2 društvenih pravil.

§ 3. Podružnični dohodki.

Za kritje podružničnih izdatkov, kolikor jih ne pokrije osrednji odbor, je določen del pri podružnici vplačanih članskih prispevkov, ki ga določi občni zbor društva. Nadalje pripadajo podružnici dohodki prireditvev, izkupiček prodanih tiskovin, darila ter zapuščine.

§ 4. Sprejem članov, njihove pravice in dolžnosti.

Določbe §§ 3, 4, 5 in 7 društvenih pravil o sprejemu članov, njihovih pravicah in dolžnostih, izstopu ter izključenju veljajo tudi za podružnico.

§ 5. Podružnični odbor.

Podružnico upravlja podružnični občni zbor in podružnični odbor v smislu določil §§ 15 in 16 društvenih pravil.

§ 6. Podružnična uprava.

Določila §§ 11 (odst. h), 15 in 16 društvenih pravil o sklepčnosti in veljavnosti storjenih sklepov veljajo tudi za podružnični odbor in podružnična zborovanja. O zastopanju podružnice na zunaj, veljavnosti podpisovanja ter objav, so merodajna določila § 15 društvenih pravil, zadnji odstavek.

§ 7. Reševanje sporov.

Spore, izvirajoče iz društvenega razmerja, ki jih podružnični predsednik sam ne more poravnati, predloži v reševanje osrednjemu odboru. Ako posredovanje osrednjega odbora ostane brezuspešno, se predmet izroči v obravnavanje društvenemu razsodišču, skladno z določili § 17 društvenih pravil.

§ 8. Določba o podružnični razdružitvi.

V slučaju razdružitve podružnice iz kakršnegakoli vzroka, se mora skladno z določili § 14 društvenih pravil izvršiti obračun z osrednjim odborom, kateremu se mora izročiti tudi vse podružnično premoženje, knjige in računске priloge.

Delavski sport.

SK Svoboda, Maribor : SK Mura (Murska Sobota) 3 : 0 (3 : 0). V nedeljo, dne 4. oktobra, je zmagalo moštvo Svobode zasluzeno s 3 : 0 nad moštvo SK Mure, ki je letos zopet začelo igrati za prvenstvo Maribora. Igra je bila fair in zelo zanimiva. Vendar se je, na žalost, baš proti koncu drugega polčasa pripetila težja nesreča. — Igralec Mure g. Nemeč (znani ping-pong-igralec), si je, ko je startal na žogo in udaril skupno z našim halfom, zlomil nogo. Simpatičnega igralca so prepeljali v sanatorij. — »Svoboda« letos naravnost častno zastopa svoje barve. Dosedaj je odigrala dve tekmni in v obeh gladko zmagala. Še dve težki preizkušnji jo čakata: z »Železničarjem« rez. in »Rapidom« I. Vendar, upamo vsaj, da bodo naši fantje obdržali započeti start in hodili k uspehom. —bp.

SK Svoboda, Maribor. V nedeljo, dne 11. oktobra, ob 9. uri dopoldne na igrišču ISSK Maribora strogo obvezni training. — Kapitan I.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti po najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET.	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2
in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bode uverili o resničnosti naših navedb,
Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu!

Pazite na zaščitni znak in tovarniško ceno:

Pazite se pred ponaredbami!

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna
cena
50
Pazite
na gornjo ceno

Naročajte in širite „Del. Politiko“.

Šolske torbice

aktovke, nahrbtnike, gamaše, kovčke itd. v največji izbiri in zmernih cenah nudi **Ivan Kravos**, Maribor, Aleksandrova 13

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

Za šolo kupujemo samo na
Slomškovem trgu štev. 6.
Ljudska tiskarna Maribor.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKI DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 7% od dne vloge do dne dviga. Imá 3 prodajalne, 2 v Trbovljah, 1 v Senovu pri Rajhenburgu. Član te zadruge lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino, delež znaša 50 D, vpisnina 2-50 D

NAČELSTVO.

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po
ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6 1/2%
proti trimesčni odpovedi.